

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. október 24.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

G-D	1 pont
D-F	1 pont
F-C	1 pont
C-B	1 pont
B-A	1 pont

A-H	1 pont
H-E	1 pont
E-I / I a végén	1 pont

Teljesen helyes megoldás:

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
G	D	F	C	B	A	H	E	I

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Nirgendwo sind Brettspiele so beliebt, wie in Deutschland.*
 9. – 10. Die Spiele darf man hier auch ausprobieren. / Jeder VAGY Nicht nur das Fachpublikum wird zugelassen.
 11. Dominion
 12. – 13. kooperative Spiele / literarische Spiele / Kombination aus Karten- und Brettspiel
 14. 3-4 Stunden pro Woche
 15. Brettspiele sind typisch deutsch.
 16. Er bleibt konstant stark. / Man rechnet mit Wachstum. / Die Branche ist stärker geworden.
 17. – 18. Man möchte mehr (gemeinsame) Zeit mit den Kindern haben. / Beim Spielen kann man die Außenwelt ausschließen.
 19. Turniere / Kostümwettbewerbe / Workshops

3.

0.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
C	B	A	E	G	H	F

Kimarad: D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
25	30
24	29
23	28
22	26
21	25
20	24
19	23
18	22
17	20
16	19
15	18
14	17
13	16

Feladatpont	Vizsgapont
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.schueler-fuer-tiere.de
2. www.dw.de/dw/article
3. www.rundschau-online.de

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. B) *für*
1. B) denn
2. B) stattfindende
3. C) wird
4. D) dessen
5. B) auf
6. C) der
7. A) geben

2.

0. *statt*
8. nach
9. mit
10. für
11. für
12. an
13. auf
14. mit
15. zu
16. an
17. auf

3.

0. *erfunden*
18. gelten
19. begeistert
20. dokumentierten
21. begann
22. einzuführen
23. Zahl
24. Jahre
25. entstand
26. künstliches

4.

A megoldásba csak 4 ✓-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges ✓-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány ✓ szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 4-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. Figyelem! A feladat pontszáma nem lehet negatív szám.

- (01) von
- (02) ✓
27. je
28. ✓
29. eine
30. ✓
31. lang
32. auf
33. als

34. ab
35. ✓
36. ✓
37. sein
38. ob

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 38 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
38	30
37	30
36	28
35	28
34	27
33	26
32	25
31	24
30	24
29	23
28	22
27	21
26	21
25	20
24	19
23	18
22	17
21	17
20	16
19	15

Feladatpont	Vizsgapont
18	14
17	13
16	13
15	12
14	11
13	10
12	9
11	9
10	8
9	7
8	6
7	6
6	5
5	4
4	3
3	2
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.entdecke-deutschland.diplo.de
2. www.focus.de/schule
3. www.dw-world.de/dw/article
4. www.faz.net/aktuell/gesellschaft/jung

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

- 0. B
- 1. B
- 2. A
- 3. A
- 4. B
- 5. A
- 6. B
- 7. B

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. *Kunstwerke, Gemälde, Wandbehänge, alte Möbel und Autos und Geschirr*
- 8. das Geld / der Schatz der Stadt (Lüneburg) / (vergoldete) (Riesen)pokale
- 9. reich / spendabel
- 10. Um ihr Reichtum zu zeigen.
- 11. bei Geldproblemen / wenn sie Geld braucht / in Notfällen
- 12. Kleidungsstücke
- 13. auf Auktionen / in Second-Hand-Läden / im Theater(fund)

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. *Diäten*
- 14. (Deutschen) Sporthochschule
- 15. am Computer / online
- 16. länger / 70-75 Minuten / 90 Minuten
- 17. einer (sport)ärztlichen Untersuchung
- 18. Schwimmen
- 19. begleitet / überwacht
- 20. normal essen
- 21. ein halbes Jahr lang

SZÖVEGEK

NACHRICHTEN

Erste Nachricht

Emus sind große Laufvögel, die zwischen 1,60 m und 1,90 m groß werden und zwischen 30 und 45 kg wiegen. Ein solcher Emu läuft seit einigen Tagen in der Slowakei herum, und niemand schafft es, ihn einzufangen. Emil, so heißt das Emu – Männchen, war am Montag bereits von seiner Straußenfarm, auf der er lebt, ausgebüxt. Seitdem versuchen die Besitzer des Emus und die Polizei, Emil wieder einzufangen. Mehrfach hatten sie Emil schon eingekreist, aber jedes Mal entwischte ihnen der schnelle Vogel wieder. Jetzt sollen Pferde eingesetzt werden, um Emil wieder nach Hause in seine Straußenfarm zu bringen.

Zweite Nachricht

Die Polizei hat in Nürnberg, das liegt in Bayern, eine Gruppe von Dieben geschnappt. Die Bande hat über mehrere Monate rund 500 Spielzeuge gestohlen. Normalerweise hätten die Diebe dafür im Laden etwa 15 000 Euro bezahlen müssen. Aber offenbar wollten sie die Spielzeuge selbst verkaufen. Ein Nachbar der Diebe hatte beobachtet, dass mehrmals in der Woche Spielzeug ins Haus getragen wurde. Deshalb rief er die Polizei.

Die fand heraus, dass eine Verkäuferin im Spielzeugladen Mitglied der Bande war. Sie hat also dafür gesorgt, dass die Spielsachen ohne Probleme aus dem Laden geschafft werden konnten. Zu der Bande gehören 7 Frauen und 3 Männer. Sie kommen jetzt vor Gericht und müssen mit einer Strafe rechnen.

Dritte Nachricht

Viele junge Menschen aus anderen Ländern kommen jedes Jahr nach Deutschland, um hier eine Zeit lang an einer Universität zu studieren. Viele von ihnen haben aber nicht so viel Geld, um über Weihnachten und Neujahr zu ihren Familien nach Hause zu fliegen. Daher bleiben sie ja dann oft allein in ihrer Studentenwohnung. Der Verein „Experiment“, der den Austausch zwischen verschiedenen Kulturen fördert, will daran etwas ändern. Daher vermittelt er jetzt Plätze in deutschen Familien, damit die ausländischen Studenten die Weihnachtszeit nicht alleine verbringen müssen. Viele Studenten wissen außerdem noch gar nicht, was Weihnachten eigentlich ist, und wie man das in Deutschland feiert. Die jungen Leute stammen z.B. aus China, Japan oder Tunesien.

Vierte Nachricht

Wenn Scharen von Fans in die Arena auf Schalke in Gelsenkirchen strömen, dann ist es meistens ein sicheres Zeichen dafür, dass die Fußballer vom FC Schalke 04 gegen den Ball treten. Heute Abend ist es aber ganz anders. Die Arena wird zwar auch sehr voll, aber nicht wegen eines Fußballspiels, sondern wegen der World-Team-Challenge im Biathlon. Da, wo sonst der Fußballrasen ist, liegt jetzt feinstes, weißer Pulverschnee. Und da, wo eigentlich der Fußball rollt, fahren heute Abend Biathletinnen und Biathleten Ski und schießen auf Scheiben. Der Wettbewerb, bei dem zehn Teams aus jeweils einer Frau und einem Mann gegen einander antreten, findet bereits zum zehnten Mal statt. Als Favorit gilt ein Duo aus Finnland und Schweden, aber auch zwei deutsche Teams rechnen sich Chancen auf einen Podestplatz aus.

Woher stammen die Schätze eines Museums?

Museen sind voll mit Ausstellungsstücken: Kunstwerke, Gemälde, Wandbehänge, alte Möbel, alte Autos, Geschirr aus Gold und Silber. Irgendjemand muss all diese Teile zusammengesucht haben. Aber wer? Das wollten Richard und einige andere Kinder herausfinden. Sie haben sich mit Antje Nolte vom Kunstgewerbemuseum in Berlin getroffen.

„- Wenn ihr euch umdreht, dann seht ihr drei große Vitrinen voll mit vergoldeten Riesenkopfen. Das sind Teile des Lüneburger Ratsilber.

- Was ist das Lüneburger Ratsilber?

- Das Lüneburger Ratsilber, das ist der Schatz der Stadt Lüneburg. Das ist sozusagen das Geld der Stadt.

500 Jahre sind die meisten der Pokale alt. Und wenn man sich umschaute im Museum, stellt man fest, da ist ganz schön was zusammengekommen damals in Lüneburg. Die Bürger waren sehr spendabel und wohl auch reich genug, ihrer Stadt solche Schätze zu spenden.

„- Was machten sie da eigentlich mit dem Ratsilber?

- Dieses Ratsilber diente dazu, dass die Stadt Lüneburg zeigen konnte, wie reich sie war.“

Wenn der Rat der Stadt Gäste empfing, wurde das Silber ausgestellt. Dann konnten die Fremden gleich sehen, dass es dieser Stadt gut ging. Das war wichtig, wenn man mit den Gästen Geschäfte machen wollte. Aber das Silber hatte noch eine andere Bedeutung:

„Fast jede Stadt hatte einen Ratschatz, und viele Städte hatten inzwischen auch Geldprobleme. Und dann passierte das, was mit solchen Sachen passiert: Sie wurden eingeschmolzen und zu Geld gemacht. Und das ist eben einem Beschluss der Stadt Lüneburg zu verdanken, – der glaub‘ ich schon im 15. Jahrhundert gefällt wurde – dass der Ratschatz nur in allergrößten Notfällen eingeschmolzen werden durfte.“

Deshalb können wir uns heute im Museum diese Schätze anschauen und uns Geschichten über ihre Herkunft erzählen lassen. Auf welchen Umwegen die Silberpokale aus Lüneburg nach Berlin ins Kunstgewerbemuseum kamen, konnte Richard allerdings nicht herausfinden. Einfacher war dies bei anderen Dingen, die demnächst im Museum ausgestellt werden sollen: Kleidungsstücke aus verschiedenen Jahrhunderten.

„- Woher haben Sie denn diese Kleider?

- Ja, das ist ja fast wie ein Märchen. Also, es war einmal ein Mann, der sammelte alte Kleider und irgendwann hatte er wohl so viele gesammelt, dass er sich dachte: Ich verkauf‘ die jetzt alle. Und das war das Glück vom Kunstgewerbemuseum, dass es diese große Sammlung ankaufen konnte. Und seitdem sind die Kleider bei uns.“

Das war jetzt Thomas Aarens, der Kleiderrestaurator vom Berliner Kunstgewerbemuseum. Er repariert die alten Stoffe: bügelt und faltet sie, so dass man sie wieder ausstellen kann. Woher hat ein einzelner Sammler so viele Kleidungsstücke?

„Also man kann sie ersteigern auf Auktionen, man findet sie zum Teil auch in Second-Hand-Läden, man findet sie auch im Theaterfund, also als Theaterkostüm werden auch solche Kleider verwendet. Es sind über 1700 Objekte, und das gehören eben dazu, Herren-, Damen-, Kinderkleidung, aber eben auch Unterwäsche, Strümpfe, Schuhe, Hüte, Taschentücher und so weiter, und so weiter.“

Abnehmen durch Sport

„Hallo! Wie geht es Ihnen?“

„Ja, soweit ...“

„Soweit gut?“

„Ja, Arbeiten ist anstrengend, aber sonst, ja.“

„Sehr schön. Wie ist das Training gelaufen, in der letzten Woche?“

„Ja, also ich war ja ein bisschen krank, deswegen musste ich einmal ausfallen lassen, aber sonst bin ich eigentlich ganz zufrieden.“

Susanne Kohl will abnehmen. Ihr Gewicht drohte vor kurzem die 70 Kilo zu überspringen. Bei einer Größe von 1,58 (m) eindeutig zu viel, sagte sie sich zum wiederholten Male. Diverse Diätversuche hat sie bereits hinter sich, allesamt erfolglos. Jetzt macht sie mit bei einem Trainingsprogramm, das die Deutsche Sporthochschule entwickelt hat und „Mouvegard“ heißt.

„Da würde ich sagen, gehen wir mal direkt auf die Waage und schauen einfach mal, wie sich das Gewicht entwickelt hat.“

„62,2“ (kg).

Diplomsportwissenschaftlerin Stefanie Kemper schaut jetzt in den Computer. Denn Susanne Kohl führt online Buch über ihre sportlichen Aktivitäten. Sie hat immer ein Pulsmessgerät dabei, die Daten lädt sie nach dem Training im Computer hoch.

„An dem Montag, war es im Trainingsprotokoll, zirka eine Stunde,“

„Von der Dauer her ein bisschen mehr als eine Stunde wäre mir natürlich lieber.“

„Ja.“

„Da gucken wir dann in den nächsten Wochen, dass wir daran arbeiten, dass wir vielleicht ein bisschen höher kommen, Stück für Stück. Dass wir vielleicht erstmal auf 70-75 Minuten hochgehen, und dass wir dann schauen, dass wir vielleicht irgendwann auf komplette 90 Minuten gehen.“

Das Trainingsprogramm hat Sportwissenschaftlerin Stefanie Kemper für Susanne Kohl individuell ausgearbeitet. Grundlage dafür war eine eingehende sportärztliche Untersuchung. Dabei wurde der Stoffwechsel mit samt den Blutfetten unter die Lupe genommen, ein Belastungs-EKG durchgeführt, und schließlich das Verhältnis von Muskelmasse zu Fett in Susanne Kohls Körper bestimmt.

„Dann haben wir noch eine Trainingseinheit hier, 60 Minuten Schwimmen, insgesamt mit der Belastung bin ich da zufrieden, mit dem durchschnittlichen Herzfrequenz von 105, das ist wunderbar. Da würde ich sagen, starten wir.“

„Ja.“

„Mit dem Nordic walking.“

Regelmäßig trainiert Susanne Kohl auch unter Anleitung. Es ist für sie wichtig, dass das Training begleitet und überwacht wird.

„Man hat auf jeden Fall ein schlechtes Gewissen, wenn man dann mal nicht trainiert hat, oder wenn man das nicht hochgeladen hat. Also, das ist für mich auf jeden Fall ganz wichtig, so eine Kontrolle, dann auch am Ball zu bleiben.“

Susanne Kohl findet es sehr angenehm, dass sie weiter ganz normal essen kann. Das Kalorienzählen ist ausdrücklich kein Bestandteil des „Mouvegard“-Programms der Sporthochschule. Allerdings braucht man Disziplin beim Training und Geld. Rund 1800 Euro kostet ein halbes Jahr im Programm.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 21 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
21	30
20	29
19	27
18	26
17	24
16	23
15	21
14	20
13	19
12	17
11	16

Feladatpont	Vizsgapont
10	14
9	13
8	11
7	10
6	9
5	7
4	6
3	4
2	3
1	1
0	0

Források

1. www.lilipuz.de
2. www.kakadu.de
3. www.dradio.de/podcast

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	2
Szövegalkotás	3
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	10

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfelé kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a *Formai jegyek és hangnem* szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Szövegalkotás

A *Tartalom* szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

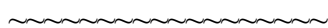
Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

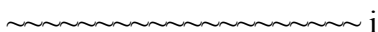
- L = lexikai hiba,
- ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,
- É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó

H = helyesírási hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás + i = ismétlődő hiba
i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és nem tárgyalta a többi szempontot. Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak. Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás. vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozásából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	20

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érhető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezés mód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd az első feladatnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben vagy egyáltalán nem tárgyalta. A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk). A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg). A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. Sok a gondolati ismétlés. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezésmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincese egyszerű. Sok a szóismétlés. A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre. A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos. Rendszerszerű hibákat ejt. A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.